

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3621/25
3.9.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светланае Павић, председника већа, Александре Лековић и Сање Кнежевић Јојић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... чији је пуномоћник Илија Вешовић, адвокат из Београда, Високог Стевана бр. 30, против тужене Републике Србије, Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде штете због неосновног лишења слободе, одлучујући о жалбама тужиоца и тужене изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 13134/22 од 27.02.2024. године, у седници већа одржаној дана 03.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, жалбе тужиоца и тужене и **ПОТВРЂУЈЕ СЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 13134/22 од 27.02.2024. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неосновани.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана је тужена да му на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе, исплати износ од 450.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 27.02.2024. године, као дана пресуђења, до исплате. Ставом другим изреке пресуде, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражио да суд обавезе тужену да му, на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе, преко досуђеног износа од 450.000,00 динара, а до траженог износа од 1.400.000,00 динара, исплати износ од још 950.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења, до исплате. Трећим ставом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу, на име накнаде трошкова парничног поступка, исплати износ од 87.100,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана када се стекну услови за извршење, до исплате.

Против наведене пресуде обе парничне странке су изјавиле жалбе и то тужилац побијајући је у ставу другом изреке, како то произилази из навода жалбе, а због битне

повреде одредаба парничног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања. Тужена жалбом побија пресуду у ставовима првом и трећем изреке, из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде, сходно овлашћењима из члана 386 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11 са каснијим изменама и допунама) Апелациони суд сматра да жалбе парничних странака нису основане.

У проведеном поступку првостепени суд није починио битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, као ни битну повреду из тачке 12 тога члана на коју се наводима жалби тужиоца и тужене неосновано указује, с обзиром да је тај суд за своју одлуку дао јасне разлоге о одлучним чињеницама, тако да се правилност и законитост исте могу са сигурношћу испитати.

Из чињеничног стања утврђеног у првостепеном поступку произилази да је против тужиоца вођен кривични поступак пред Основним судом у Младеновцу, због основане сумње да је извршио кривично дело разбојништва из члана 206 Кривичног законика, У том поступку је решењем судије за претходни поступак Кпп бр. 114/19 од 15.12.2019. године тужиоцу одређен притвор у трајању од 30 дана, који се има рачунати почев од 13.12.2019. године, када је окривљени лишен слободе. У образложењу решења наведено је да је притвор окривљеном одређен из разлога што је реч о вишеструком специјалном повратнику, која околност указује на постојање опасности да би боравком на слободи у кратком временском периоду поновио наведено дело. Притвор према окривљеном, овде тужиоцу АА, продужаван је решењима које је доносило кривично ванрасправно веће Основног суда у Младеновцу, све до доношења решења К бр. 515/19 од 04.06.2020. године, којим је притвор укинут, па је одређено да се окривљени има одмах пустити на слободу. Кривични поступак који је против тужиоца вођен окончан је пресудом Основног суда у Младеновцу К бр. 378/20 од 18.10.2021. године, којом је окривљени, овде тужилац, ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело разбојништва из члана 206 став 1 Кривичног законика, а ова пресуда је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Кж бр. 46/22 од 09.02.2022. године. Тужилац се обраћао туженој поводом неоснованог боравка у притвору, захтевом за накнаду штете од 31.05.2022. годин, који је туженој послат дана 16.06.2022. године, опредељујући тражени износ накнаде на 1.400.000,00 динара. Увидом у списе предмета Основног суда у Младеновцу К бр. 515/19, утврђено је да је притвор према тужиоцу продужаван из истих разлога из којих је и одређен решењем од 15.12.2019. године - због постојања особитих околности да ће окривљени боравком на слободи у кратком временском периоду поновити кривично дело, што је као разлог наведено у свим решењима која су доношена током његовог боравка у притвору. Из извода из казнене евиденције за тужиоца утврђено је да је тужилац у периоду од 2008. године до 2017. године више десетина пута осуђиван на казне затвора због кривичног дела крађе и тешке крађе, и то на затворске казне у различитом трајању, од више месеци до преко две године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, те од одредби чл. 584 став 1 тачка 1 Законика о кривичном поступку и чл. 200, 277 и 324 Закона о облигационим односима првостепени суд је делимично усвојио захтев тужиоца. По становишту првостепеног суда, тужилац основано потражује накнаду штете с обзиром на то да је

провео у притвору 175 дана, почев од 13.12.2019. године до 04.06.2020. године, а кривични поступак је окончан тако што је тужилац ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело које му је стављено на терет. Сходно наведеном, а у смислу цитиране одредбе Законика о кривичном поступку, тужилац се има сматрати лицем неосновано лишеним слободe, па како тужена није одговорила на захтев тужиоца за накнаду штете нити је постигнут договор о висини одштете, то је првостепени суд закључио да тужилац у смислу одредби чланова 588 и 589 Законика о кривичном поступку спада у круг лица која имају право на подношење тужбе за накнаду штете због неоснованог лишења слободe. Приликом одлучивања, суд је имао у виду да је тужиоцу притвор одређен превасходно због околности које указују да би боравком на слободи могао поновити кривично дело поводом кога је кривични поступак и вођен, те да тужилац није својим недозвољеним радњама скривио притварање. Приликом одлучивања о висини накнаде, првостепени суд је имао у виду временски период проведен у притвору и све негативне последице по тужиочев психосоцијални статус које објективно произилазе из притварања, па је определио да тужиоцу припада правична накнада у износу од 450.000,00 динара. Суд је имао у виду значај повређеног добра, циљ коме накнада служи и да се досуђивањем нематеријалне штете не може погодовати тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. На овако опредељен износ суд је признао тужиоцу и право на законску затезну камату почев од 27.02.2024. године, као дана пресуђења до исплате, а сходно одредбама чланова 277 и 324 ЗОО. Преко досуђеног износа, а до траженог износа од 1.400.000,00 динара, суд је одбио захтев тужиоца сматрајући да би се досуђивањем већег износа погодовало тежњама које су неспојиве са природом и друштвеном сврхом накнаде нематеријалне штете. Суд је, приликом оцене интензитета штетних последица притварања у смислу измењеног односа околине према тужиоцу, узео у обзир и околност да је тужилац дугогодишњи вишеструки повратник.

Одлуку о трошковима поступка, суд је донео применом одредби чл. 150, 153, 154 и 163 ЗПП, као и важећу АТ и ТТ, те је тужиоцу признао право на накнаду потребних и неопходних трошкова са законском затезном каматом од дана када се стекну услови за извршење до исплате.

Полазећи од овако правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, које се ни жалбеним наводима тужиоца и тужене не доводи у сумњу, правилно је поступио првостепени суд када је закључио да је тужена у обавези да тужиоцу накнади нематеријалну штету коју је претрпео због претрпљених душевних болова услед неоснованог лишења слободe и правилно је тај суд на спорни однос парничних странака применио материјално право и то одредбу члана 200 Закона о облигационим односима, када је одлучио као у ставовима првом и другом изреке побијане пресуде.

Наиме, првостепени суд је приликом одлучивања имао у виду да се ради о јединственом виду нематеријалне штете, који обухвата све штетне последице везане за личност оштећеног које су проистекле из неоснованог лишења слободe, а за коју штету се досуђује један износ накнаде. Суд је приликом одмеравања висине штете узео у обзир све битне околности случаја, као што су време трајања лишења слободe и последице по тужиочев психосоцијални статус које уобичајено и објективно произилазе из боравка у притвору, а што су све околности које су од утицаја на природу, тежину и трајање психичких болова.

Следом изнетог, досуђени износ и по оцени Апелационог суда представља правичну накнаду за све душевне патње које је тужилац трпео услед неоснованог лишења слободе, адекватну трпљењу којем је био изложен и примерен је значају повређеног добра и околностима конкретног случаја. Супротно жалбеним наводима, странака, првостепени суд је правилно ценио све релевантне околности конкретног случаја – да је тужилац био лишен слободе 175 дана, због основане сумње да је извршио кривично дело разбојништва из члана 206. став 1. Кривичног законика, те је правилно закључио да досуђени износ представља правичну и адекватну накнаду због трпљења којем је у конкретном случају био изложен.

Неосновано се жалбама тужиоца и тужене указује да је првостепени суд приликом одлучивања о висини новчане накнаде неимовинске штете на утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право – одредбу члана 200 Закона о облигационим односима. Првостепени суд је имао у виду и значај повређеног добра и циљ којем та накнада служи (сатисфакција, а не репарација). Новчана накнада нематеријалне штете има значај моралне сатисфакције, чија ће сврха бити постигнута досуђивањем ове накнаде у наведеном износу, а досуђивањем нижег износа накнаде иста би била обесмишљена у виду могућности да тужилац досуђеним износом прибави себи нека материјална добра којима ће ублажити душевне болове које је трпео због боравака у притвору.

Стога су неосновани наводи жалби тужиоца и тужене да је првостепени суд приликом одмеравања висине правичне новчане накнаде неправилно ценио претходну осуђиваност тужиоца, због чега је исту одмерио у неправилном износу. Наиме, ранија осуђиваност тужиоца није од утицаја на право на накнаду јер је тужилац био притворен 175 дана поводом извршења кривичног дела за која је ослобођен, те су неосновани жалбени наводи тужене да му због раније осуђиваности не припада накнада. Ово стога што приликом неоснованог лишења слободе долази до повреде права личности без обзира на ранију осуду. Такође је, приликом одмеравања висине накнаде, првостепени суд правилно ценио утицај раније осуђиваности и боравака тужиоца у затвору на измењени однос околине, што је логично и животно да утиче на степен евентуалне осуде друштва и породице у односу на конкретан боравак у притвору, те нису основани ни жалбени наводи тужиоца којима истиче да ранија осуђиваност и вишеструке затворске казне нису смеле бити цењене приликом одмеравања висине накнаде.

Неосновано се жалбом тужиоца указује и на услове током боравака тужиоца у притвору и последице у даљем личном и породичном животу тужиоца, што није потврђено изведеним доказима, нити је тужилац у прилог ових тврдњи предложио или приложио адекватне доказе, већ је повучен предлог за извођење доказа његовим саслушањем. Сходно наведеном, суд је досуђивање накнаде штете довео у везу са оценом свих изведених доказа, односно са резултатима целокупног поступка, те је приликом одлучивања о висини накнаде ценио све околности о којима се тужилац јасно изјаснио у тужби, сматрајући да је тужилац претрпео душевне болове због неоснованог лишења слободе које би у конкретном случају, животно посматрано у тим околностима, претрпело и свако друго лице у тој ситуацији.

Сходно свему изнетом, правилно је првостепени суд закључио да досуђени износ представља правичну и адекватну накнаду због трпљења којем је у конкретном случају тужилац био изложен, а правилна је и одлука о законској затезној камати која на досуђени износ тече од пресуђења до исплате, сагласно одредбама чл. 189. став 2. и 277. ЗОО, будући да је накнада утврђена према критеријумима и вредности новца на тај дан.

Овај суд је ценио и остале наводе жалби парничних странака, али их посебно не образлаже применом овлашћења из члана 396 став 1 ЗПП-а, имајући у виду да нису од утицаја на доношење другачије одлуке у овој правној ствари

Потврђена је одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу трећем изреке, имајући у виду да је првостепени суд правилно применио одредбу члана 153 и 154 ЗПП-а, односно да је тужиоцу правилно досудио износе сразмерно успеху у спору, имајући у виду да су трошкови обрачунати у складу са одредбама Адвокатске тарифе важеће у време доношења одлуке о трошковима и Таксене тарифе, важеће на дан настанка таксене обавезе, за вредност предмета спора у висини које је тужбени захтев усвојен.

Неосновано се жалбеним наводима тужене указује да је првостепени суд требало да досуди трошкове парничног поступка сразмерно успеху тужиоца у спору. Ово због тога што је тужилац за остваривање свог права био принуђен да се обрати тужбом суду, па су трошкови који су за тужиоца настали били потребни за вођење овог спора у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова адвоката важећом у тренутку одлучивања, а према вредности усвојеног дела тужбеног захтева. Околност да није успео у целости са тужбеним захтевом није од утицаја на другачију одлуку, имајући у виду да је за део захтева у коме је тужилац успео, тужени својим радњама проузроковао вођење овог спора.

Ни осталим наводима жалби не доводи се у сумњу правилност одлучивања првостепеног суда, те је применом одредбе члана 390 ЗПП одлучено као у ставу првом изреке пресуде.

Имајући у виду успех странака у другостепеном поступку, те да одговор на жалбу тужене није био нужан трошак, применом одредбе члана 165 став 1 ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке ове пресуде.

**Председник већа – судија
Светлана Павић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић